

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 56/2012-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. februára 2012 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. Ing. D. Ď., Česká republika, a M. T., B., zastúpených advokátom JUDr. J. H., B., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1, 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Krajským súdom v Trnave pod sp. zn. 24 Co 30/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. Ing. D. Ď. a M. T. **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. januára 2012 doručená sťažnosť JUDr. Ing. D. Ď. a M. T. (ďalej spolu len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1, 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 (sťažovatelia nesprávne uvádzajú odsek1 tohto článku, ktorý sa v skutočnosti na odseky

nedelí) Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom Krajským súdom v Trnave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 24 Co 30/2010 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia 10. októbra 1997 podali na Okresnom súde Senica (ďalej len „okresný súd“) žalobu, ktorou *„sa domáhali... určenia vlastníctva k majetku, ktorý JUDr. J. J... zapísal do konkurznej podstaty Ž., s. r. o. aj keď nikdy nebol vlastníkom“*. Okresný súd vo veci vydal 24. septembra 2009 rozsudok, proti ktorému podali sťažovatelia odvolanie. Odvolanie aj s pripojeným spisom okresného súdu bolo zaslané krajskému súdu 22. januára 2010. Odvolacie konanie však nebolo dosiaľ skončené.

Sťažovatelia poukázali na svoju predchádzajúcu sťažnosť podanú ústavnému súdu 25. januára 2010, ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov okresným súdom. O podanej sťažnosti ústavný súd rozhodol nálezom č. k. II. ÚS 187/2010-42 z 24. júna 2010, ktorým vyslovil porušenie základných práv sťažovateľov okresným súdom vo veci vedenej pod sp. zn. 4 C 102/03, priznal im finančné zadosťučinenie (každému v sume po 3 500 €), ako aj náhradu trov právneho zastúpenia v sume 470,18 €.

Keďže sťažovatelia neboli spokojní s dĺžkou odvolacieho konania na krajskom súde, podali predsedovi krajskému súdu sťažnosť z 29. decembra 2011. Predseda krajského súdu odpovedal na ich sťažnosť listom z 12. januára 2012, z obsahom ktorého však sťažovatelia nesúhlasili aj vzhľadom na vyjadrenie konajúcej sudkyne, že v predmetnej veci *„ide o komplikovaný spor o určenie vlastníctva k nehnuteľnosti, ktorá bola odpredaná terajšiemu vlastníkovi, správcom konkurznej podstaty úpadcu, ktorej spoločníkom bol navrhovateľ v prvom rade“*. Sťažovatelia v sťažnosti oponujú voči uvedenému názoru tvrdiac, že predmet sporu nie je komplikovaný ani právne zložitý, pretože ide *„o bežnú určovaciu žalobu“*. Sťažovatelia ďalej poukázali na to, že *«od podania opakovaného odvolania zo dňa 10. 11. 2009 uplynulo 17 mesiacov a spis bol nedotknutý na odvolacom*

súde, čo je vážnym prieťahom v súdnom konaní. Na odvolacom súde bol spis už opakovane a pri podržaní si právneho názoru, mala byť vec ihneď vrátená okresnému súdu v Senici!!...

Zo spisuje zrejme, že SKP postupoval v rozpore so zákonom, keď nehnuteľnosť odpredal aj keď „nikdy“ nebol ich vlastníkom, čím bolo porušené ust. § 19 ods. 2 ZKV, ako aj čl. 20 ods. 1, 3 a 4 Ústavy SR a nehnuteľnosti predal skôr, ako súdy rozhodli vo veci samej...

Predaju SKP bránila aj žaloba o vylúčenie veci z konkurznej podstaty podľa § 19 ods. 2 ZKV, (ktorý spor bol ukončený nespravodlivým rozsudkom č. 6 Obo 62/03 dňa 5. 1. 2004, pozri stanovisko NS SR sp. zn. Obpj 7/2002) a zásadne skončil tak ako skončil iba preto, že už náprava nebola reálne možná a dokonca peniaze z konkurzu boli „veriteľom“ (aj neoprávneným v predstihu) vyplatené!!...

Nakoľko prvoradou povinnosťou súdu a sudcu je organizovanie procesného postupu v súdnom konaní tak, aby sa čo najskôr odstránil ten stav, kvôli ktorému sa osoba obrátila na súd so žiadosťou o rozhodnutie (IV. ÚS 7/02-35, III. ÚS 282/06-22), je možné vyššie uvedené konanie porušovateľa charakterizovať ako konanie s prieťahmi...

Prieťah aj odvolacím súdom bol spôsobený podľa nášho názoru tým, že vo veci (od podania odvolania zo dňa 10.11.2009) ešte nerozhodol, aj keď má k dispozícii rozhodnutia NS SR č. 6 Obo 220/98 a č. 6 Obo 315/99, v ktorých je zaujatý právny názor, ktorý pri spravodlivom rozhodovaní musí akceptovať (§ 226 O. s. p.)...

Na základe vyššie uvedeného je možné konštatovať, že súdne konanie vedené aj na Krajskom súde v Trnave sp. zn. 24 Co 30/2010, (od podania žaloby z 10. 10. 1997) a prevzatie odvolania zo dňa 22. 1. 2010 až do dnešného dňa je možné označiť ako konanie s prieťahmi, na základe ktorých prieťahov bolo porušené základné právo sťažovateľov na prejednanie ich záležitosti v primeranej podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.»

Sťažovatelia odôvodnili svoju žiadosť o priznanie finančného zadosťučinenia dĺžkou namietaného súdneho konania, pozbavením ich vlastníckeho práva, ukrátením ich zisku z podnikateľskej činnosti, vplyvom na ich zdravotný stav, spoločenské problémy súvisiace s dĺžkou súdneho procesu, ako aj na ich vysoký vek.

V súvislosti so skutočnosťami uvedenými v sťažnosti sťažovatelia žiadajú od ústavného súdu vydať takéto rozhodnutie:

„Krajský súd v Trnave v konaní vedenom pod č. 24 Co 30/2010 porušil právo sťažovateľa v 1. rade: JUDr. Ing. D. Ď... a sťažovateľky v 2. rade: M. T. aby sa ich vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov zaručených v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ako aj porušenie čl. 20 ods. 1, 3 a 4 Ústavy SR a v náväznosti na porušenie čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Krajskému súdu v Trnave v konaní vedenom sp. zn. 24 Co 10/2010 prikazuje konať vo veci bez zbytočných prietahov, ako nezávislému a nestrannému súdu zriadeného zákonom.

JUDr. Ing. D. Ď. a M. T., ÚS SR priznáva primerané finančné zadostučinenie každému vo výške 10 000,- Eur...

Krajský súd v Trnave je povinný zaplatiť sťažovateľom náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 523,72 Eur, na účet advokáta JUDr. J. H...“.

II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto

ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom sťažovateľov, ktorí sú v tomto prípade zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom. Preto v danej veci ústavný súd rozhodoval len o porušení tých práv, vyslovenia porušenia ktorých sa sťažovatelia domáhajú v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite sťažnosti. Tvrdenia o porušení iných ustanovení ústavy (čl. 152 ods. 4 ústavy a čl. 154c ods. 1 ústavy), ktoré sťažovatelia uvádzajú v texte sťažnosti mimo petitu, je v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu potrebné považovať za súčasť argumentácie sťažovateľov (III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07).

1. Sťažovatelia v sťažnosti v prvom rade namietajú postup krajského súdu ako súdu odvolacieho v konaní o ich odvolaní proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 4 C 102/03 z 24. septembra 2009. Krajský súd mal svojím postupom porušiť ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola... v primeranej lehote prejednaná... súdom.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 63 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) sťažnosti vybavuje predseda príslušného súdu, ak osobitný zákon neustanovuje inak. Sťažnosti na predsedu súdu vybavuje predseda súdu vyššieho stupňa.

Podľa § 67 ods. 1 písm. a) zákona o súdoch ak je sťažovateľ toho názoru, že sťažnosť, ktorú podal na príslušnom orgáne súdu, nebola ním riadne vybavená, môže požiadať do 30 dní od doručenia odpovede, s ktorou nie je spokojný, predsedu krajského súdu o prešetrenie vybavenia sťažnosti predsedom okresného súdu alebo podľa písm. b) tohto ustanovenia Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) o prešetrenie vybavenia sťažnosti predsedom krajského súdu...

Z okolností prípadu predovšetkým vyplýva, že sťažovatelia podali ústavnému súdu sťažnosť jeden mesiac po podaní sťažnosti predsedovi krajského súdu podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch bez toho, aby (vzhľadom na ich nespokojnosť s vybavením sťažnosti predsedom krajského súdu) požiadali o prešetrenie vybavenia sťažnosti ministerstvo.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Ústavný súd v prípadoch namietaného porušenia základných práv v dôsledku zbytočných prieťahov v konaní zapríčinených všeobecným súdom skúma, či sťažovatelia využili právne prostriedky, ktoré im na ochranu ich práv od 1. apríla 2005 poskytuje zákon o súdoch v ustanoveniach § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorej predmetom je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, že sťažovateľ preukáže, že účinne využil označené právne prostriedky podľa zákona o súdoch, alebo že sa preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných

osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde) [obdobne napr. III. ÚS 197/05, III. ÚS 13/06].

Ústavný súd zastáva stanovisko, že predmetná sťažnosť predsedovi súdu bola v okolnostiach prípadu zo strany sťažovateľov iba formálnym úkonom, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak takáto sťažnosť mohla mať, ak by predseda krajského súdu dostal primeranú lehotu na prijatie opatrení proti zbytočným priet'ahom v napadnutom konaní (obdobne napr. II. ÚS 101/06, III. ÚS 137/07).

Takéto využitie právneho prostriedku nápravy podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažovateľmi nepredstavuje dostatočný časový priestor na poskytnutie možnosti napadnutému všeobecnému súde, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený jeho prípadnou nečinnosťou.

Ústavný súd konštatuje, že sťažnosť bola ústavnému súde podaná v danom prípade predčasne, a to v čase, keď ešte nebolo možné dospieť k záveru, že by vyčerpanie právneho prostriedku, ktorý zákon sťažovateľom na ochranu ich práv účinne poskytuje a na použitie ktorých sú oprávnení podľa osobitných predpisov, bolo bezúspešné a neprinieslo nimi sledovaný cieľ. Súčasne vzhľadom na nespokojnosť sťažovateľov so závermi predsedu krajského súdu obsiahnutými v jeho odpovedi z 12. januára 2012 sťažovatelia nepreukázali využitie ďalšieho právneho prostriedku nápravy, ktorým je podanie žiadosti ministerstvu o prešetrenie vybavenia sťažnosti podľa § 67 ods. 1 zákona o súdech.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že sťažovatelia v sťažnosti nepreukázali skutočné využitie všetkých účinných právnych prostriedkov nápravy a z tohto pohľadu je dôvodné považovať nimi predloženú sťažnosť podľa čl. 127 ústavy za neprípustnú podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, a preto ju bolo potrebné odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd však pripomína, že prípadne dlhšie obdobie nečinnosti krajského súdu, prípadne iné jeho konanie (neefektívny, nesústreďený postup súdu), ktoré by boli v príčinnej súvislosti s porušovaním základného práva na konanie bez zbytočných priet'ahov podľa

čl. 48 ods. 2 ústavy, by nemuseli byť prekážkou prípustnosti opätovného konania a rozhodovania vo veci samej podľa § 24 zákona o ústavnom súde.

2. V druhom rade bolo predmetom sťažnosti aj tvrdenie sťažovateľov, že „*nečinnosťou a spôsobenými priet'ahmi... sťažovatelia nemali právo užívať svoj majetok od podania žaloby*“, a tým malo dôjsť k porušeniu ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, 3 a 4 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Podľa čl. 20 ods. 1 druhej vety ústavy vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Podľa čl. 20 ods. 3 a 4 ústavy vlastníctvo zaväzuje. Nemožno ho zneužiť na ujmu práv iných alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom. Výkon vlastníckeho práva nesmie poškodzovať ľudské zdravie, prírodu, kultúrne pamiatky a životné prostredie nad mieru ustanovenú zákonom. Vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Podľa čl. 1 prvej vety dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Sťažovatelia uvádzajú, že predmetom vedeného súdneho konania je určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnému majetku – „*pozemok zapísaný na LV č..., k. ú. J.*“ a „*budovy zapísané v k. ú. P...*“. Ústavný súd dopytom na krajskom súde zistil, že konanie o odvolaní sťažovateľov vedené na krajskom súde pod sp. zn. 24 Co 30/2010 nebolo zatiaľ skončené a týmto súdom nebolo ani vydané žiadne meritórne rozhodnutie v ich právnej veci. Právoplatným súdnym rozhodnutím (určovacím výrokom súdu) teda nebolo dosiaľ deklarované vlastnícke právo sťažovateľov k spornému majetku.

V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že podstatou súdneho konania o určenie vlastníckeho práva je rozhodnúť, kto je vlastníkom veci, avšak svojím obsahom v zásade nesmeruje k ochrane obsahu vlastníckeho práva, t. j. práva vlastníka vec držať, užívať, požívať jej plody, prípadne ňou disponovať. Súdnou ochranu práv predstavujúcich obsah vlastníckeho práva zabezpečujú predovšetkým dva typy iných žalôb – žaloba o vydanie veci a zapieracia žaloba.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Keďže v danom prípade nebolo konštatované porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v okolnostiach danej veci žiadne tvrdenia a dôkazy produkované v sťažnosti nesignalizujú možnosť porušenia základného práva podľa čl. 20 ods. 1, 3 a 4 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Sťažnosť je svojím obsahom totiž výlučne zameraná na preukázanie existencie zbytočných prietáhov. S prihliadnutím na to, že o potenciálnom vlastníctve sporného majetku sťažovateľov nebolo ešte právoplatne rozhodnuté, ako aj na druh súdneho konania vedeného všeobecnými súdmi v ich právnej veci, ústavný súd konštatuje, že nenachádza priamu príčinnú súvislosť medzi sťažovateľmi označenými právami a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Co 30/2010 (mutatis mutandis II. ÚS 474/2011, I. ÚS 127/09).

Z uvedených dôvodov bolo potrebné odmietnuť aj druhú časť sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľov na ochranu ústavnosti nezaoberal.

Ústavný súd preto rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. februára 2012